

2025/2322

14.11.2025 г.

РЕШЕНИЕ (ОВППС) 2025/2322 НА СЪВЕТА

от 13 ноември 2025 година

в подкрепа на укрепването на капацитета на държавите за подобряване на защитата на цивилното население и смекчаване на въздействието на конвенционалните и нововъзникващите оръжейни технологии

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за Европейския съюз, и по-специално член 28, параграф 1 и член 31, параграф 1 от него,

като взе предвид предложението на върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност,

като има предвид, че:

- (1) В Глобалната стратегия от 2016 г. за външната политика и политиката на сигурност на Европейския съюз (наричана по-нататък „Глобална стратегия на ЕС“) се изтъква, че Съюзът ще увеличи приноса си за колективната сигурност на Европа.
- (2) В Глобалната стратегия на ЕС се отбелязва, че Съюзът решително ще подкрепя универсализирането, пълното прилагане и спазването на многостранните договори и режими за разоръжаване, неразпространение и контрол над оръжията.
- (3) Един такъв инструмент, а именно Конвенцията на Организацията на обединените нации за забрани или ограничения върху използването на определени конвенционални оръжия, които може да се смятат за прекомерно нанасяващи или за имащи неизбирателно действие (наричана по-нататък „ККО“), регулира използването при въоръжени конфликти на някои конвенционални оръжия, за които се счита, че причиняват прекомерни страдания на бойците или безразборно увреждане на цивилното население.
- (4) Съюзът желае да допринесе за универсализирането, прилагането и укрепването на ККО, за да се гарантира, че тя остава силна и ефективна част от многостранната система за разоръжаване, неразпространение и контрол на оръжията, като по този начин се надгражда върху работата, извършена съгласно Решение (ОВППС) 2021/1694 на Съвета ⁽¹⁾.
- (5) Освен това Съюзът желае да подкрепи изпълнението на Пакта за бъдещето, който беше приет от държавите — членки на Организацията на обединените нации (ООН) през 2024 г. с цел подновяване на ангажмента им за мир и сигурност чрез договаряне на значителни мерки, насочени към повишаване на глобалната стабилност. Тези мерки включват потвърждаване на задълженията съгласно съществуващите международни инструменти за разоръжаване, възприемане на новаторски подходи и разработване на нови инструменти за подобряване на защитата на цивилното население,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

1. Целта на проекта, подкрепен с настоящото решение, е да се укрепи капацитетът на държавите за защита на цивилното население и да се смекчи въздействието на конвенционалните и нововъзникващите оръжейни технологии.
2. За тази цел Съюзът подкрепя следните дейности:
 - а) осигуряване на изпреварващи, динамични и адаптивни подходи за действие в отговор на новите и нововъзникващите оръжейни технологии;
 - б) предприемане на мерки в отговор на въздействието на нововъзникващите оръжейни технологии върху защитата на цивилното население чрез подобряване на техническите, практическите и нормативните познания на заинтересованите страни;
 - в) принос за изпълнението на Пакта на ООН за бъдещето и за насърчаването на целите за устойчиво развитие на ООН (ЦУР) и на международното право в областта на правата на човека в областите, в които те съвпадат с усилията за хуманитарно разоръжаване.
3. Подробното описание на проекта се съдържа в приложението към настоящото решение.

⁽¹⁾ Решение (ОВППС) 2021/1694 на Съвета от 21 септември 2021 година в подкрепа на универсализирането, прилагането и укрепването на Конвенцията за забрани или ограничения върху използването на определени конвенционални оръжия, които може да се смятат за прекомерно нанасяващи или за имащи неизбирателни въздействия (ККО) (ОВ L 334, 22.9.2021 г., стр. 14, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1694/oj>).

Член 2

1. Върховният представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност (наричан по-нататък „върховният представител“) отговаря за изпълнението на настоящото решение.
2. Техническото изпълнение на проекта, посочен в член 1, се осъществява от Службата на ООН по въпросите на разоръжаването (UNODA).
3. UNODA изпълнява своите задачи под ръководството на върховния представител. За тази цел върховният представител сключва необходимите договорености с UNODA.

Член 3

1. Референтната сума за изпълнението на проекта, посочен в член 1 (наричана по-нататък „разходите“), е 1 299 897,33 EUR.
2. Разходите се управляват в съответствие с процедурите и правилата, приложими към бюджета на Съюза.
3. Комисията упражнява надзор върху правилното управление на разходите. За тази цел тя сключва необходимото споразумение с UNODA (наричано по-нататък „споразумението“). В споразумението се предвижда, че UNODA трябва да осигурява видимост на финансовото участие на Съюза по начин, съответстващ на размера на това участие.
4. Комисията полага усилия да сключи споразумението възможно най-бързо след влизането в сила на настоящото решение. Тя информира Съвета при евентуални трудности за това, както и за датата на сключване на споразумението.

Член 4

1. Върховният представител докладва на Съвета за изпълнението на настоящото решение въз основа на доклади, изготвени от UNODA на всеки шест месеца. Тези доклади представляват основа за оценка, която трябва да бъде извършена от Съвета.
2. Комисията докладва на Съвета за финансовите аспекти на проекта, посочен в член 1.

Член 5

1. Настоящото решение влиза в сила в деня на приемането му.
2. Срокът на действие на настоящото решение изтича 36 месеца след датата на сключване на споразумението, посочено в член 3, параграф 3. Действието на решението обаче изтича шест месеца след датата на влизането му в сила, ако споразумението не бъде сключено в рамките на този срок.

Съставено в Брюксел на 13 ноември 2025 година.

За Съвета
Председател
S. LOSE

ПРИЛОЖЕНИЕ

ПРОЕКТЕН ДОКУМЕНТ

Укрепване на капацитета на държавите за подобряване на защитата на цивилното население и смекчаване на въздействието на конвенционалните и нововъзникващите оръжейни технологии**1. КОНТЕКСТ И ОБОСНОВКА**

През 2024 г. държавите – членки на Организацията на обединените нации, приеха Пакт за бъдещето, с който подновиха ангажиментите си за мир и сигурност, като договориха значителни мерки, насочени към повишаване на глобалната стабилност. Тези мерки включват потвърждаване на задълженията съгласно съществуващите международни инструменти за разоръжаване, възприемане на новаторски подходи и разработване на нови инструменти за подобряване на защитата на цивилното население.

Действие 26 от Пакта за бъдещето е посветено на подкрепата за държавите в усилията им за защита на цивилното население от заплахите, породени от конвенционалните оръжия и нововъзникващите оръжейни технологии. В действие 27 се признава, че бързите технологични промени представляват възможности и рискове за колективните усилия за поддържане на международния мир и сигурност, и се подчертава спешната необходимост от мерки за справяне с нововъзникващите технологии в областта на смъртоносните автономни оръжейни системи.

Освен това в действие 14 държавите осъдиха най-категорично опустошителното въздействие на въоръжените конфликти върху цивилното население, гражданската инфраструктура и културното наследство и изразиха особена загриженост относно непропорционалното въздействие на насилието върху жените, децата, хората с увреждания и другите лица в уязвимо положение при въоръжени конфликти.

С всичко посочено по-горе се подчертава значението на това хората да бъдат поставени в центъра на въпросите, свързани с въоръжените конфликти и използването и контрола на конвенционалните и нововъзникващите оръжейни технологии, като се набляга на мерки, които утвърждават хуманитарните принципи, правата на човека, устойчивото развитие и други съображения, които са от съществено значение за благосъстоянието на хората.

Проектът има за цел да служи като всеобхватен оперативен инструмент на политиката, предназначен да укрепи знанията и капацитета на държавите за смекчаване на въздействието на конвенционалните и нововъзникващите оръжейни технологии и за изпълнение на техните задължения съгласно хуманитарните договори, които са ратифицирали.

2. ЦЕЛИ

Решението на Съвета ще има следната обща цел: Укрепване на капацитета на държавите за защита на цивилното население и смекчаване на въздействието на конвенционалните и нововъзникващите оръжейни технологии.

За тази цел проектът ще продължи следните дейности:

- а) Подсигуряване на бъдещето чрез осигуряване на изпреварващи, динамични и адаптивни подходи за справяне с новите и нововъзникващите оръжейни технологии;
- б) Предприемане на мерки в отговор на въздействието на нововъзникващите оръжейни технологии върху защитата на цивилното население чрез подобряване на техническите, практическите и нормативните познания на заинтересованите страни;
- в) Принос за изпълнението на Пакта за бъдещето и за насърчаването на целите за устойчиво развитие (ЦУР) и международното право в областта на правата на човека в областите, в които те съвпадат с усилията за хуманитарно разоръжаване; и
- г) Надграждане на работата, извършена в рамките на проекта в подкрепа на универсализирането, прилагането и укрепването на Конвенцията за определени конвенционални оръжия (ККО) (Решение (ОВППС) 2021/1694 на Съвета от 21 септември 2021 г.).

3. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ И ДЕЙНОСТИ

В рамките на проекта ще бъдат извършени следните дейности:

3.1. Дейност 1: Подсигуряване на бъдещето на фона на технологичния напредък

3.1.1. Цел на дейността

Този проект ще има за цел да помогне на държавите активно да предвиждат и да се справят с новите и нововъзникващите предизвикателства и да се адаптират към технологичните промени, както и да гарантират, че отговорните иновации и ангажиментът за защита на цивилното население остават начело на проектирането и използването на нововъзникващи оръжейни технологии. По-конкретно тази дейност ще има за цел да бъдат подпомогнати държавите в техните многостранни обсъждания относно смъртоносните автономни оръжейни системи, по-специално в рамките на групата от правителствени експерти по нововъзникващи технологии в областта на смъртоносните автономни оръжейни системи (ГПЕ по САОС).

3.1.2. Описание на дейността

Резултатите ще включват:

- Разработване на поне две проучвания, които включват оценки на риска, за да се следи развитието и използването на нововъзникващи оръжейни технологии и да се оценят потенциалните последици от тях за световния мир и сигурност, международното хуманитарно право и международното право в областта на правата на човека.
- Организиране на до шест диалога, за да се улесни междудисциплинарното взаимодействие между учени, водещи производители, етици, инженери и дипломати, за да се насърчат цялостни решения и да се гарантира, че етичните, правните, хуманитарните последици и последиците за правата на човека се вземат предвид в достатъчна степен при проектирането и използването на нововъзникващи оръжейни технологии. Поне един от диалозите ще се проведе в сътрудничество с академични и научноизследователски институции с цел повишаване на знанията и на осведомеността за ролята на жените и младите хора в разоръжаването, с пълноценното участие на жени експерти и младежи, работещи в областта на разоръжаването.

3.1.3. Очаквани резултати от дейността

- В двете проучвания ще бъдат проучени и генерирани сведения и препоръки за политики във връзка с потенциалните последици от новите и нововъзникващите оръжейни технологии, както и ще бъдат набелязани начини за реагиране и намеса от страна на държавите. Поради това се очаква дейността да доведе до по-голяма ангажираност на държавите и другите заинтересовани страни с тези въпроси. Диалозите ще дадат възможност за постигане на напредък в обсъжданията относно смъртоносните автономни оръжейни системи и за подпомагане на напредъка на съответните междуправителствени процеси, по-специално групата от правителствени експерти по САОС, през периода 2025—2026 г. и след това.
- Освен това с дейността ще се насърчи събирането и синтезирането на широки гледни точки по въпроса и, ако е приложимо, ще бъде дадена гласност на установените проблеми и на мнения, които до този момент не са били достатъчно добре проучени, особено от южното полукълбо, на международната сцена и в многостранните дискусии, включително в рамките на ГПЕ по САОС.
- Друга цел на дейността също така ще бъде да се гарантира, че ролята на жените и на младите хора в разоръжаването ще бъде взета под внимание цялостно и с визия за дългосрочна интеграция. Поради това се очаква жените и представителите на младежта да бъдат овластени и да имат възможността да вземат отношение по съответните теми, както и да се определят и преследват възможности за взаимодействие с крайната цел да се постигне редовно и съдържателно участие в широк кръг от форуми по въпросите на разоръжаването.

3.2. Дейност 2: Насърчаване и улесняване на прилагането на национално равнище на Конвенцията за определени конвенционални оръжия и други ключови инструменти

3.2.1. Цел на дейността

Тази дейност ще бъде насочена към предоставянето на държавите и съответните заинтересовани страни на цялостни знания и капацитет за привеждането в действие и прилагането на ККО и други ключови международни хуманитарни инструменти, които те са ратифицирали, както и към начина, по който тези области се съчетават с международните задължения в областта на правата на човека и ЦУР.

3.2.2. Описание на дейността

Резултатите от тази дейност ще включват:

- Предоставяне на техническа помощ на до четири високостепенни страни по ККО за преразглеждане и/или подпомагане на изготвянето/актуализирането на законодателство и/или политики и наръчници за прилагане на Конвенцията и протоколите към нея, като се използва ръководството за прилагане на ККО, разработено съгласно Решение (ОВППС) 2021/1694 на Съвета.
- Разработване на лесна за ползване онлайн платформа за обслужване на едно гише, която да предоставя изчерпателна информация за инструментите за хуманитарно разоръжаване, включително:
 - Правна библиотека за прилагане на законодателството и политиките на съответните инструменти и други подходящи ресурси, за да се подобрят познанията на държавите и да се улесни обменът на информация относно най-добрите практики и развитието на законодателството.
 - Платформа за улесняване на исканията за техническа помощ, свързваща държавите, съответните заинтересовани страни и експерти, които могат да предоставят техническа помощ във връзка с консултациите преди ратификацията и прилагането и спазването на инструментите за хуманитарно разоръжаване.
 - Платформа, съдържаща външни ресурси, за да се даде възможност на държавите да проучват подбрани материали, свързани с хуманитарното разоръжаване, и да бъдат в течение на събитията и тенденциите.
 - Електронна платформа за опростяване на годишното докладване по линия на избрани инструменти за хуманитарно разоръжаване, като се гарантира прозрачност и отчетност и се намали тежестта за държавите при изпълнението на техните задължения за докладване.

3.2.3. Очаквани резултати от дейността

- Чрез предоставянето на целева техническа помощ се очаква дейността да доведе до засилено прилагане на ККО на национално равнище от определен брой високостепенни страни. Това ще доведе и до по-голяма видимост на насоките за изпълнение, разработени в рамките на Решение (ОВППС) 2021/1694 на Съвета на ЕС, и ще създаде практическа основа за бъдещото предоставяне на целенасочена помощ за изпълнение.
- Освен това се очаква дейността да доведе до създаването на онлайн платформа, поддържана от Службата на ООН по въпросите на разоръжаването и съдържаща широк набор от практически инструменти, насоки и материали, включително база данни за националното законодателство и политики. Платформата ще улесни цялостната наличност на материали и ще предостави практическа помощ на държавите по отношение на годишните задължения за докладване в рамките на избрани инструменти за хуманитарно разоръжаване с цел увеличаване на процента на подаване на доклади. Освен това платформата ще спомогне и за осигуряването на по-голяма яснота относно взаимното допълване на договорите за хуманитарно разоръжаване в подкрепа както на усилията за прилагане, така и на усилията за универсализация.

3.3. Дейност 3: Разработване на технически инструменти и повишаване на осведомеността относно защитата на цивилното население

3.3.1. Цел на дейността

Тази дейност ще бъде насочена към обмяна на най-добри практики и разработването на технически инструменти за създателите на политики, практикуващите специалисти и организациите с оглед подобряване на защитата на цивилното население при въоръжени конфликти и смекчаване на въздействието на оръжията. Дейността ще допринесе и за мерки за изграждане на доверие между държавите, които са страни по съответното международно хуманитарно право и инструменти в областта на правата на човека или са одобрили такива.

3.3.2. Описание на дейността

Резултатите от тази дейност ще включват:

- Организиране на най-малко три семинара за правителствени служители, военни и представители на гражданското общество за обмен на информация относно разработването и прилагането на най-добри практики, свързани с политиките и практиките, свързани със защитата на цивилното население.
- Поне едно изследване/контекстуален анализ на защитата на цивилното население от въздействието на оръжията, за да се определят основните области на потенциални действия за държавите и свързаните с тях решения, които включват възможна конвергенция и взаимно допълване, произтичащо от съответните механизми за правата на човека.
- Единно ръководство за оръжия и боеприпаси за улесняване на регистрирането на произшествия с оглед укрепване на капацитета на Организацията на Обединените нации за събиране на данни, свързани с оръжията, включително идентифициране на оръжията и подробности за случаите на смърт или нараняване, с цел засилване на отчетността и подобряване на информираното вземане на решения.

3.3.3. Очаквани резултати от дейността

- Очаква се семинарите да дадат възможност на участниците да разберат по-добре ориентираните към човека подходи за намаляване на въздействието на оръжията. Освен това те ще дадат възможност за диалог между широк кръг участници, включително военни специалисти и специалисти от гражданското общество, работещи на място, с цел да се набележат практически мерки за прилагане на ориентирани към човека стратегии в различни области на експертен опит, като същевременно се насърчава взаимното обогатяване между секторите и се използват препоръките на международните механизми в областта на правата на човека. Този военен диалог с правителството, цивилното население, длъжностните лица и заинтересованите страни от отбранителната промишленост, както и с представители на гражданското общество и други имащи отношение експерти, има за цел да набележи и събере конкретни примери за най-добри практики в областта на защитата на цивилното население от използването на конвенционални оръжия. Очаква се събраната информация да послужи за основа на по-широко взаимодействие между държавите и заинтересованите страни по въпроса с оглед на оформянето на общност от практикуващи лица, която да дава приоритет на защитата на цивилното население, и да предостави практически насоки на държавите в процеса на преразглеждане или изготвяне на националните политики и практики.
- В аналитичния документ ще бъдат набелязани и предложени области на действие за държавите с оглед подобряване на подходите за защита на цивилното население в контекста на съществуващите инструменти за хуманитарно разоръжаване. Поради това се очаква държавите да предприемат предложените действия и възможности за взаимодействие с подкрепата на Службата на ООН по въпросите на разоръжаването.
- Очаква се техническите насоки да подобрят точността и капацитета на ООН за събиране на данни, свързани с оръжията, чрез различните й структури и агенции, включително практикуващи специалисти, като по този начин се отговаря пряко на исканията на държавите ООН да предоставя данни относно използването на оръжията и защитата на цивилното население по по-стандартизиран начин. Дейността ще спомогне и да се гарантира последователното използване на терминология и понятия в насоките и информацията, предоставяни от Организацията на Обединените нации.

4. ПЕРСОНАЛ

За изпълнението на настоящото решение на Съвета ще бъде необходимо постоянното присъствие на служители в Женева, за да се гарантира гладкото протичане на дейностите, които са в ход вследствие на предишното решение на Съвета.

Предвид обхвата на предложените дейности, както е посочено по-горе, и за да се гарантира висококачествено изпълнение и устойчивост на усилията във връзка с настоящото решение на Съвета, се предлага да има един специален програмен мениджър на равнище Р3 и един административен помощник на пълно работно време на равнище Генерален секретариат (GS), разходите за който да бъдат споделени. Финансирането за първата година на служителя на GS ще бъде осигурено от други извънбюджетни ресурси, а Службата на ООН по въпросите на разоръжаването също така ще прикани държавите — членки на ЕС, да финансират специална позиция на младши специалист (JPO) за подкрепа и изпълнение на дейностите по ККО. Допълнителните нужди от персонал ще включват консултанти експерти и индивидуални изпълнители, които да подготвят конкретни дейности или продукти, в случай че експертният опит не може да бъде намерен сред собствените служители.

5. МОНИТОРИНГ, ОЦЕНКА И ДОКЛАДВАНЕ

Службата на ООН по въпросите на разоръжаването/Звеното за подпомагане на прилагането на ККО ще представя годишни доклади за напредъка по изпълнението на проекта.

6. ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ

Общата планирана продължителност на проекта е 36 месеца.

7. ВИДИМОСТ НА ЕС

В съответствие с практиката на ООН, Службата на ООН по въпросите на разоръжаването в Женева ще гарантира видимостта на приноса на ЕС, включително чрез подходящо брендиране на проектните материали, за да се подчертае ролята и приносът на ЕС към проектните дейности. Това ще гарантира, че приносът на ЕС е видим, прозрачен и добре брендиран.

8. БЕНЕФИЦИЕРИ

Основните бенефициери на този проект са представителите на държавите, включително официалните представители, националните координатори, както и практикуващите експерти и военните. Сред другите бенефициери са основните заинтересовани страни, работещи в областта на хуманитарното разоръжаване, включително структурите и агенциите на ООН, подпомагащи държавите при изпълнението на различни ангажменти, свързани с инструментите за хуманитарно разоръжаване.
